

Parlamentaaarsed uudised

PIRET VIJAMAA
Eesti Rahvusraamatukogu
parlamendiinfo keskuse
infospetsialist

Välisriikide parlamentide uudiseid 2017. aasta aprillist novembri alguseni. Uudistest valiku tegemisel on kasutatud BNSi, teiste uudisteaagentuuride ja meediaväljaannete ning parlamentide kodulehekülgedel leiduvaid materjale.

AFGANISTAN. Mais tekitasid riigis skandaali lennukist maha jäänud parlamendiliikmed Abdul Rahman Shaheedani ja Ghulam Hussain Naseri, sest nende toetajad sundisid stardirajale kive kuhjates ja lennukit kividega loopides selle tagasi pöörduma ja saadikuid peale võtma. Kui Shaheedani ja Naseri Kabuli lennujaama jõudsid, oli lennuk juba stardirajal ja valmis õhku tõusma. Parlamendiliikmed helistasid oma toetajatele Bamiyanis, kes tõkestasid sealse maandumisraja kividega. Lennuk ei saanud maanduda ja oli sunnitud Kabuli tagasi lendama. Pärast intsidenti võeti selgituste saamiseks vahi alla kaheksa inimest, nende hulgas ühe seadusandja poeg. Afganistani seadusandjaid süüdistatakse tihti võimu kuritarvitamises.

RFE/RL, 24.05.2017, „Eight arrested after rock-throwing crowd forces plane to go back for Afghan lawmakers“. – <https://goo.gl/kT6Krc>

AFP-BNS, 25.05.2017, „Afganistani parlamendiliikmete toetajad takistasid lennuliiklust“.

Augustis korraldati parlamendi alamkoja asespiikri Abdul Zahir Qadeeri kodule enesetapurünnak, milles hukkusid kaks turvatöötajat ja mõlemad ründajad. Vastutuse võttis terroriorganisatsioon Islamiriik, mille vastu Qadeer on pikka aega võidelnud. Qadeer sai kurikuulsaks paar aastat tagasi, kui talle lojaalsed võitlejad raiusid kättemaksuks tapetud kaaslaste eest pea maha neljal Islamiriigi liikmel.

AP-BNS, 30.08.2017, „Afganistanis hukkus enesetapurünnakus kaks turvatöötajat“;

China Daily; Reuters, 30.08.2017, „Islamic State claims attack on house of Afghan lawmaker“. – <https://goo.gl/GFwKs>

ALBAANIA. Aprillis toimunud presidendivalimiste neljandas voorus sai Ilir Meta parlamendis 87 poolthäält. Juulis ametisse astunud endine spiiker ja LSI liider, 48aastane Ilir Meta on riigi noorim president pärast Teist maailmasõda. Peaminister Edi Rama tagasiastumist taotlev Demokraatlik Partei ei osalenud kolm kuud istungitel ning boikottis ka seda hääletust. Ajakirjandus kalkuleeris, et opositsiooni boikott säästis riigile nende palkade ja sotsiaalmaksete arvelt 25 miljonit lekki (umbes 187 000 eurot).

AP-BNS, 25.04.2017, „Europarlamendi liikmed püüavad Albaania poliitilist kriisi lahendada“;

Tirana Times, 24.07.2017, „Ilir Meta sworn in as Albania's new president“. – <https://goo.gl/idjVot>

Albanian Daily News, 30.08.2017, „Parliament saves all 25 million from opposition boycott“. – <https://goo.gl/SzX5JM>

Juunis toimunud parlamendivalimised võitis Sotsialistlik Partei. Valimised toimusid nädal planeeritust hiljem, et opositsiooni vaatlejad saaksid osaleda valimiste monitoorimisel. 140kohalisse parlamenti pääses viis nimekirja. Peaminister Edi Rama sotsialistid said 74 kohta, Lulzim Basha opositsioonilise Demokraatliku Partei toetus vähenes 43 kohani ning Sotsialistlik Liikumine Integratsiooni Eest (LSI) sai 19 kohta. Parlamenti valiti 39 naist, mis tähendab suurima naiste osakaaluga koosseisu üle aastakümnete. Valimistest võttis osa 46,8 protsenti hääleõiguslikest kodanikest.

Inter-Parliamentary Union, „Albania”. – <https://goo.gl/N5kbb4>

ALŽEERIA. Presidendi Abdelaziz Bouteflika Rahvuslik Vabastusrinne (FLN) ja tema koalitsioonipartner Rahvusliku Demokraatia Eest (RND) võitsid mai algul toimunud parlamendi alamkoja valimistel kindla enamuse. Alates Alžeeria iseseisvumisest 1962. aastal poliitikas domineerinud FLN sai 462 parlamendikohast 161 ja RND 100 kohta. Parlamenti valiti 119 naist (naiskandidaatide osakaal valimisenimekirjades on seadusega kindlaks määratud). Enne valimisi kutsusid kasvava tööpuuduse ja naftatulude kahanemise tõttu finantskriisi sattunud riigi poliitikut kodanikke üles aktiivsusele, kuid valimiste osalusprotsent oli vaid 35,4. Ilmselt ei mõjunud ka peaminister Abdelmalek Sellali üleskutse naistele jätta valimispäeva hommikul oma meestele kohv serveerimata ning neid seni kepiga peksta, kuni nad valima lähevad.

AFP-BNS, 05.05.2017, „Alžeeria valitsuskoalitsioon võitis parlamendivalimised”;

Inter-Parliamentary Union, „Algeria”. – <https://goo.gl/x2mFuW>

Morocco World News, 02.05.2017, „Algerian PM asks wives to beat their husbands if they refuse to vote”. – <https://goo.gl/cVKgpq>

AMEERIKA ÜHENDRIIGID. Juunis haavati pesapallitrennis viibinud tähtsat Esindajatekoja vabariiklasest liiget Steve

Scalise'i ja veel nelja inimest. Ründaja suri hiljem vigastustesse. Ilmselt poliitistel põhjustel avas 60. eluaastates mees vabariiklaste pihta tule, kui umbes 25 senaatorit ja Esindajatekoja liiget harjutasid iga-aastaseks kongressiliikmete pesapallimatsiks. Scalise sai raskelt vigastatud, kuid teda opereeriti ja ta tervis taastub. Isiklik kokkupuude vägivallega ei muutnud Scalise'i eitavat suhtumist relvade kättesaadavuse piiramisse.

AP-AFP-BNS, 14.06.2017, „USA-s tulistati Esindajatekoja vabariiklasest liiget Steve Scalise'i”;

AP-AFP-BNS, 28.09.2017, „USA Esindajatekoja enamuse kubjas Scalise naasis tööle”.

Mais surusid Esindajatekoja vabariiklased napilt läbi eelnõu, millega sooviti tühistada suurem osa tervishoiureformist, kuid juulis Senatil eelnõu vastu võtta ei õnnestunud – hääled jagunesid 49-51. Tühistamise vastu hääletasid 3 vabariiklast ja 48 demokraati. Üle kesköö veninud äärmiselt tasavägises hääletuses andis ühe otsustava vastuhääle vabariiklasest senaator John McCain, kellel hiljuti diagnoositi ajuvähk. Küsitlustulemuste põhjal soovibki enamik ameeriklasi tervishoiuseaduse tõhustamist, mitte tühistamist.

AFP-BNS, 28.07.2017, „USA Senat kukutas läbi Obamacare'i osalise tühistamise”;

AP-BNS, 11.08.2017, „Küsitlus: ameeriklased ootavad Obamacare'i tõhustamist”.

Juulis kiitsid nii Esindajatekoda kui ka Senat heaks täiendavad sanktsioonid Venemaa, Iraani ja Põhja-Korea vastu. Esindajatekojas toetas eelnõud 419 ja vastu oli kolm seadusandjat, Senatis oli poolt 92 ja vastu kaks senaatorit. Kongressi usaldamatust peegeldas otsus kitsendada presidendi võimalusi sanktsioone tühistada. Meetmeid Iraani vastu põhjendatakse terrorismi toetamisega ja Põhja-Korea vastu raketikatsetustega; Venemaa sanktsioone USA presidendivalimistesse sekkumise ja Krimmi annekteerimisega. President Donald Trump allkirjastas seaduse, kuigi nimetas seda puudulikuks ning teatas, et tänu Kongressile on Ühendriikide ja Venemaa suhted jõudnud

kõigi aegade madalaimasse ja väga ohtlikku seisu. Vastukäiguna kiitis Iraani parlament heaks täiendavalt 260 miljoni dollari eraldamise raketiprogrammi arendamiseks ja sama palju islamirevolutsiooni kaardiväe eliitüksusele Quds.

Septembris lisas Senat 2018. aasta kaitse-eelarve eelnõusse keelu kasutada Kaspersky Labi tarkvara USA föderaal-asutustes. Muudatusettepaneku esitaja Jeanne Shaheeni sõnul on tugevad sidemed Kaspersky Labi ja Kremli vahel hästi dokumenteeritud.

Interfax-BNS, 18.05.2017, „USA Esindajatekoda kiitis heaks sanktsioonid Süüria liitlastele“;

AFP-STT-BNS, 28.07.2017, „USA Senat kinnitas sanktsioonid Venemaale, Iraanile ja Põhja-Koreale“;

AP-AFP-BNS, 02.08.2017, „Trump allkirjastas uued sanktsioonid Venemaale, Iraanile, P-Koreale“;

AFP-BNS, 04.08.2017, „Kreml nõustub Trumpi hinnanguga USA-Vene suhetele“;

AFP-BNS, 13.08.2017, „Iraani parlament tõstis kulutusi raketiprogrammile“;

BNS, 19.09.2017, „USA Senat keelas Kaspersky Labi tarkvara kasutamise“.

ARMEENIA. Aprilli algul toimunud Rahvusassamblee valimised olid esimesed pärast 2015. aasta põhiseadusemuudatusi, millega valitavate parlamendiliikmete arvu vähendati seniselt 131-lt 101-le (lisaks eraldati 4 kohta rahvusvähemustele). Muutus ka valimissüsteem – segasüsteem asendati proportsionaalse valimissüsteemiga. Poolpresidentaalne riigikord muutub parlamentaarseks järgmisel aastal. Valitsev Vabariiklik Partei sai 55 (ja lisaks 3 vähemusrahvuste eraldatud) kohta, suurettevõtja Gagik Tsarukjani valimisliit 30 (pluss üks), valimisliit Elk (Väljapääs) 9 ja Revolutsiooniline Liit Dašnaksutjun 7 kohta. Valimisaktiivsus oli 61 protsenti.

ERR Uudised, 03.04.2017, „Armeenia uude parlamenti pääseb 105 saadikut“. – <https://goo.gl/WrEEGA>

Inter-Parliamentary Union, „Armenia“. – <https://goo.gl/AhN7EY>

Võimupartei Vabariikliku Partei pressiesindaja, Rahvusassamblee aseesimees Eduard Šarmazanov kinnitas, et riik peab edendama liitlassuhteid Venemaaga ning

süvendama suhteid USAga. Venemaa on Armeenia peamine liitlane, USA aga tähtis partner. Tema avaldus oli suunatud opositsiooni nõudmisele, et Armeenia lahkuku Euraasia Majandusliidust (EAEU). Oktoobri algul lükkas parlament tagasi opositsiooni ettepaneku luua ajutine komisjon EAEUst lahkumiseks. Komisjoni loomist toetas vaid kümme saadikut, neist üheksa olid eelnõu esitanud opositsioonifraktsioonist Elk. Vabariiklaste fraktsiooni juhi sõnul riigi välispoliitiline suund ei muutu.

Interfax-BNS, 18.08.2017, „Armeenia võimupartei keeldub valimast Venemaa ja Lääne vahel“;

Interfax-BNS, 04.10.2017, „Armeenia jääb Euraasia Majandusühendusse“.

AUSTRIA. Mais võttis parlament vastu seaduse, millega alates 1. oktoobrist keelati avalikus ruumis kõikide nägu katvate riietusesemete kandmine. Keeldu eiravaid isikuid võib trahvida kuni 150 euroga. Sätestati ka äärmusliku materjali levitamise keeld ning migrantide kohustus allkirjastada riigiga integratsioonilepe. 12 kuud kestev integratsiooniprogramm hõlmab kursust riiklikest väärtustest ja eetilistest tõekspidamistest, saksa keele tunde ning töötamisoskuste koolitust. Varjupaigataotlejailt eeldatakse ka tasustamata vabatahtliku töö tegemist.

Oktoobris sai näo katmise eest trahvi haikostüümis reklaammaskotina töötanud mees.

Deutsche Welle, 17.05.2017, „Austrian parliament passes burqa ban as part of new migrant law“. – <https://goo.gl/WdbJou>

BBC News, 09.10.2017, „Man in shark head costume falls foul of Austria anti-veil law“. – <https://goo.gl/vpWkde>

Oktoobris toimunud ennetähtaegsed parlamendi 183kohalise alamkoja valimised võitis Konservatiivne Rahvapartei (ÖVP) 62 mandaadiga (eelmise koosseisuga võrreldes +15 kohta), valitsev Sotsiaaldemokraatlik Partei (SPÖ) säilitas 52 kohta ja Vabaduspartei (FPÖ) sai 51 kohta (+ 11). Seekord ei ületanud 4protsendilist valimiskünnist rohelised (enne 24 kohta). Parlamenti pääses viis poliitilist

jõudu. Edu saavutasid immigratsiooni piiramist lubanud parteid.

BM.I Bundesministerium für Inneres, „Vorläufige Ergebnisse der Nationalratswahl 2017“. – <https://goo.gl/vd1swZ>

ERR Uudised, 15.10.2017, „Rahvapartei kuulutas end Austria valimiste võitjaks“. – <https://goo.gl/qNxcFv>

AUSTRALIA. Augustis tekitas diskussiooni senaator Pauline Hanson, kes ilmus parlamenti burkat kandes. Demonstratsioon eelnes burka keelustamise arutelule. Kuigi Hansoni tegu pälvib kriitikat, näitas pärast intsidenti läbiviidud küsitlus, et 56,3 protsenti austraallastest pooldab burka keelustamist.

BBC News, 17.08.2017, „Pauline Hanson wears burka in Australian Senate“. – <https://goo.gl/8DFTh9>

SBS, 25.08.2017, „We're a free society": PM rejects calls to ban the burqa in public despite poll“. – <https://goo.gl/H9bfAZ>

Oktoobris otsustas ülemkohus, et asepeaminister Barnaby Joyce ja neli senaatorit peavad loobuma kohast parlamendis, kuna neil on topeltkodakondsus, mida parlamendiliikmetel põhiseaduse kohaselt olla ei tohi. Järelevalimised korraldatakse detsembris. Joyce võib ka ise järelevalimistel kandideerida, kui ta ütleb lahti oma Uus-Meremaa kodakondsusest. Joyce, kes sündis Austraalias, kuid isa Uus-Meremaa päritolu tõttu oli enese teadmata ka selle riigi kodakondsusega, ütles, et tal polnud topeltkodakondsusest aimugi.

ERR Uudised, 27.10.2017, „Topeltkodakondsusega Austraalia asepeaminister peab lahkuma parlamendist“. – <https://goo.gl/uZGhSw>

The Guardian, 27.10.2017, „High court citizenship case: Barnaby Joyce and four others ruled ineligible“. – <https://goo.gl/Q3EVyD>

BRASIILIA. Augustis toimus Kongressi alamkojas hääletus president Michel Temeri ametivolituste peatamise ja tema vastu esitatud korruptsioonisüüdistuste uurimise lubamiseks. Kongress nõusolekut ei andnud, kuigi presidendi vastutusele võtmist toetab 81 protsenti brasiillastest ning mais toimusid presidendi tagasiastumist nõudvate protestijate ja

märulipolitsei vahelised kokkupõrked. Vürtsi lisab seik, et umbes 190 parlamendiliiget seisab ise silmitsi kriminaalsüüdistustega. Prokuratuur kahtlustas Temerit korruptsioonis (sh altkäemaksu võtmises). Septembris esitati presidendi vastu uus süüdistus kohtu töö takistamises ja kuritegeliku rühmituse juhtimises. Temer eitab süüdistusi ega nõustu tagasi astuma.

AFP-BNS, 25.05.2017, „Brasiilia tõi relvajõud valitsushooneid kaitsma“;

The Guardian, 03.08.2017, „Brazil's president keeps job as Congress votes against corruption charges“. – <https://goo.gl/HKHo5f>

AFP-BNS, 15.09.2017, „Brasiilia president nimetas uusi süüdistusi absurdseteks“.

Kongressi mõlemad kojad kiitsid heaks ulatusliku poliitilise reformi meetmed, mis mõjutavad ka järgmisel aastal toimuva üldvalimisi. Kuna ülemkohus keelustas ettevõtete annetused, asutati valimiskampaaniate rahastamiseks spetsiaalne fond. Rida muudatusi on suunatud poliitilise maastiku killustatuse vähendamisele, näiteks 2020. aastast kaob ühise poliitilise platvormita parteidel võimalus moodustada valimisliite. President Michel Temer pani veto eelnõule, millega taheti kohustada sotsiaalmeediat 24 tunni jooksul kohtuotsuseta eemaldama partei või kandidaadi kohta käivaid anonüümseid postitusi, mida peetakse solvavaks või ebaõigeks.

Reuters, 06.10.2017, „Brazil Congress passes law restricting online criticism of candidates“. – <https://goo.gl/4vC8VD>

EBC, Agência Brasil, 09.10.2017, „Political reform approved in Brazil, some rules apply for 2018 elections“. – <https://goo.gl/d5sJSX>

BULGAARIA. Juulis toimus Rahvussamblees arutelu, kas keelata kohtunike ühenduste välismaine rahastamine, välja arvatud ELi poolt. Muudatused oleks puudutanud eelkõige Ameerika Ühendriikide fonde. Parempoolsesse koalitsiooni kuuluvate GERBi ja marurahvusliku Ühinunud Patrioodid poolt algatatud seaduseelnõu esimesel lugemisel pooldati muudatust, mis keelustas kohtunike, süüdistajate ja

kriminaaluuriijate ühenduste välisrahas-
tamise (ka koolitustel osalemise jms), v.a
liikmemaksud ja annetused. Kohtunike
sõltumatuse tagamiseks tehtavad muu-
datused pälvisid mitme organisatsiooni
pahameele, sh etteheited fondilt America
for Bulgaria (Ameerika Bulgaaria Heaks),
mis on Bulgaarias rahastanud erinevate
valdkondade projekte 170 miljoni dollari
eest. Protestidel oli mõju, algataja võttis
ettepaneku tagasi.

Balkan Insight, 19.07.2017, „Bulgarian MPs back limiting
foreign funds for Magistrates”. – <https://goo.gl/CACndk>

Novinite, 26.07.2017, „GERB withdraws important
amendment to the judicial law limiting judicial sector
funding”. – <https://goo.gl/v88pwR>

Juulis võttis Rahvusassamblee vastu
keskkonnakaitseseaduse, millega
muu hulgas kaotati keskkonnalubade
vaidlustamise võimalus teise astme
kohtus. Muudatuse vastased heidavad
ette, et arvestatud on vaid investorite
huvidega looduse ja inimeste tervise
arvelt. Pooldajate sõnul kiirendab see
riiklikult oluliste strateegilise tähtsusega
projektide teostamist. President Rumen
Radev ei allkirjastanud seadust, kuid
septembris tühistas parlament veto
138 poolt- ja 78 vastuhäälega. Seaduse
vastu hääletanud sotsialistid lubasid
koguda allkirju Konstitutsioonikohtusse
pöördumiseks. Parlamendi ees toimus ka
protestimeeleavaldus.

Bulgarian News Agency (BTA), 14.09.2017, „Parliament
overrides presidential veto on amendments to Environ-
ment Protection Act”. – <https://goo.gl/Wpuk3n>

Novinite, 20.09.2017, „Ecologists will protest in front of
Parliament”. – <https://goo.gl/5h8yw7>

EGIPTUS. Aprillis kiitis parlament
ühehäälselt heaks kolmekuulise eriolu-
korra, mille president Abdel Fattah el-Sisi
kuulutas välja pärast kaht kirikurünnakut
palmipuudepühal. Rünnakute eest võttis
vastutuse äärmusrühmitus Islamiriik.
Oktoobris nõustus parlament järjekordselt
presidendi eriolukorra pikendamise
ettepanekuga.

AFP-BNS, 11.04.2017, „Egiptuse parlament kinnitas
kolmekuulise eriolukorra”;

Unic Press UK, 13.10.2017, „Egypt's parliament approves
extending state of emergency for 3 months”. –
<https://goo.gl/cCH7sj>

Aprillis võttis parlament vastu seaduse,
mis annab president Abdel Fattah el-Sisile
kontrolli kohtute üle, sest ta saab õiguse
nimetada kohtuinstiitutsioonide juhte, sh
ka kassatsioonikohtu juhte, milles seni
on nähtud poliitvangide viimast õlekõrt.
Inimõigusorganisatsioonid mõistsid
seaduse hukka. Seniste seaduste järgi on
president kohtunikud üksnes ametisse
kinnitanud.

AP-BNS, 28.04.2017, „Egiptuse president sai võimu
kohtute üle”.

Juunis kiitis parlament heaks leppe,
millega antakse kaks Punase mere saart
(Tiran ja Sanafir) üle Saudi Araabiale.
Kriitikud peavad saarte loovutamist
Egiptuse territooriumi mahamüümiseks.
Leppe avalikustamine eelmisel aastal
kutsus esile president Abdel Fattah el-Sisi
valitsemisaja suurimad meelevaldused.
Presidendi sõnul on saared alati kuulunud
Saudi Araabiale, leppe vastased süüdistas-
vad teda aga põhiseaduse rikkumises ning
saarte mahamüümises vastutasuks mitme
miljardi dollari suurusele abipaketile.

AP-AFP-BNS, 14.06.2017, „Egiptuse parlament ratifitseeris
saarteleppe Saudi Araabiaga”;

AFP-BNS, 24.06.2017, „Egiptuse president ratifitseeris
saarteleppe Saudi Araabiaga”.

GRUUSIA. Septembris võttis parlament
117 poolthäälega vastu uue põhiseaduse
eelnõu, mis muudab Gruusia parlamen-
taarseks riigiks, sõjaväe ülemjuhatajast
presidendi võim väheneb tunduvalt. 2024.
aastast on kavas üle minna proportsionaal-
sele valimissüsteemile ja kaotada presi-
dendi otsevalimine. Opositsioon leidis,
et tegemist on vaid Gruusia Unistuse
eelnõuga, mis tagab neile võimulpüsi-
mise. Kolmanda lugemise ajal lahkusid
opositsiooni liikmed protestiks saalist.
President Giorgi Margvelašvili vetostas
eelnõu, kuid parlament võttis selle
oktoobris kahe väiksema muudatusega

uuesti vastu. Presidendi sõnul pole ta seaduse kõigi aspektidega rahul, kuid annab oma allkirja riigi stabiilsuse nimel. President pole näiteks rahul presidendi otsevalimiste kaotamisega; ta on öelnud, et presidendi valimine mitte otsevalimistel, vaid määratud valimiskogus tähendab tegelikult presidendi määramist valitseva partei poolt.

Interfax-BNS, 08.05.2017, „Margvelašvili arvustas kavandavaid põhiseaduseparandusi“;

Georgia Today, 27.09.2017, „Parliament adopts new Constitution“. – <https://goo.gl/95rcPw>

Georgia Today, 20.10.2017, „Georgian President signs new edition of Constitution“. – <https://goo.gl/WccVAZ>

HISPAANIA. Seoses Kataloonia eraldumispuuetega on riik sügavas poliitilises kriisis. Juunis lükkas parlamendi alamkoda tagasi Kataloonia regionaalvalitsuse presidendi Carles Puigdemonti üleskutse austada 1. oktoobri määratud iseseisvusreferendumit. 250 saadikut oli vastu, peaminister Mariano Rajoy konservatiivse toetusega ka opositsioonis olevad sotsialistid ja tsentristlik Ciudadanos. Poolthääli anti 92. Keskvõim püüdis iseseisvusreferendumi läbiviimist takistada, poliitsei läbiotsimised tekitasid avalikkuses pahameelt ning parlamendi alamkojas algatati keskvalitsuse ja poliitsei karmikäelise tegutsemise toetuseks eelnõu – seda aga toetas vaid 158, vastu oli 166 parlamendiliiget. Pärast referendumit, millel osalenutest 90 protsenti toetas iseseisvumist, avaldas peaminister vastavalt põhiseaduse artiklile 155-le soovi saata Kataloonia valitsus laiali ja korraldada ennetähtaegsed valimised. Oktoobri lõpul, kui Kataloonia regionaalparlament kiitis iseseisvusdeklaratsiooni heaks, volitas Senat keskvalitsust ajutiselt Kataloonia autonoomia peatama, mida peaminister Mariano Rajoy ka kohe tegi. Euroopa Liit on nimetanud toimuvat Hispaania siseasjaks.

AFP-BNS, 23.06.2017, „Hispaania parlament ei toetanud Kataloonia referendumit“;

The Independent, 20.09.2017, „Catalonia referendum: Catalanian government 'de facto' suspended by Spain, President of region says“. – <https://goo.gl/4p743t>

El País, 13.10.2017, „Juncker: „If we allow Catalonia to separate, others will do the same““. – <https://goo.gl/9f79qL>

ERR Uudised, 27.10.2017, „Rajoy saatis Kataloonia parlamendi laiali ja kuulutas välja valimised“. – <https://goo.gl/BfejEJ>

IISRAEL. Juulis võttis Knesset 53 poolthäälega vastu seaduse, millega muudeti 9. mai rahvuspäevaks. Vastuhääli ei antud. Enne hääletust kinnitati, et holokausti ohvrite meelestpidamine ei välista Teise maailmasõja saavutatud võidu ja langedud sõdurite mälestamist, mida Iisraeli koolide ajalootundides seni süvitsi ei õpetatud. Lääneriikides tähistatakse sõja lõppu päev varem, kuid 9. maid määratleb Teise maailmasõja lõpuna Venemaa, kust on pärit paljud Iisraeli emigreerunud juudid.

The Knesset, 18.05.2017, „Bill calling to make Victory in Europe Day a national holiday in Israel passes preliminary reading“. – <https://goo.gl/zf744k>

The Knesset, 27.07.2017, „Knesset passes bill declaring Victory in Europe Day a national holiday“. – <https://goo.gl/aCCKi3>

Knesset muutis kodukorda, edaspidi võib istungi juhataja kohe saalist eemaldada parlamendiliikme, kes segab välisriigi juhi esinemisele vahele. Varem eelnes väljasaatmisele kolm hoiatust. Mais avaldas Valge Maja soovi, et Iisraeli visiidi ajal peaks president Donald Trump kõne Knessetis, kuna aga kardeti, et kõnele vahele segatakse, loobuti plaanist.

The Knesset, 25.07.2017, „Change to Knesset Rules of Procedure: MK who disrupts speech of foreign head of state will be removed from the plenum immediately“. – <https://goo.gl/58ib5x>

IRAAK. Septembris hääletas parlament Kurdistani iseseisvusreferendumi vastu, nimetades seda põhiseadusevastaseks, kurdi parlamendisaadikud lahkusid seepeale istungisaalist. Kaks nädalat hiljem kiitis parlament vastuseks referendumile (93 protsenti hääletanuist toetas

iseseisvust) heaks vastumeetmed ning nõudis sõdurite saatmist 2014. aastal kurdi üksuste hõivatud aladele. Lisaks soovis parlament kõikide piiripunktide sulgemist Kurdistanis. Türgi ja Iraan kardavad, et referendum innustab nendes riikides elavaid kurdi vähemusi iseseisvuse poole püüdlema, USA hinnangul suurendab kurdide iseseisvusreferendum ebastabiilsust. Türgi president Recep Tayyip Erdoğan ähvardas sõjalise sekkumisega, Türgi parlament pikendas võimalust saata väed üle lõunapiiri, kui olukorda Iraagis ja Süürias hinnatakse ohuks Türgi riiklikule julgeolekule.

AFP-BNS, 12.09.2017, „Iraagi parlament hääletas Kurdistani iseseisvusreferendumi vastu“;

AP-AFP-BNS, 25.09.2017, „Iraagi parlament: osadele kurdide hõivatud aladele tuleb saata sõdurid“;

AP-BNS, 25.09.2017, „Türgi president ähvardas Iraagi Kurdistani sõjalise sekkumisega“;

The Independent, 27.09.2017, „Kurdistan referendum results: 93% of Iraqi Kurds vote for independence, say reports“. – <https://goo.gl/CxL2ar>

IRAAN. Juuni algul toimus riigis terroriakt, mille eest võttis vastutuse Islamiriik. Relvastatud iraanlased ründasid parlamendikompleksi, üks ründajatest lasi end hoone neljandal korrusel õhku ja samaaegselt tungiti ajatolla Ruhollah Khomeini mausoleumi. Kokku tapeti 18 inimest, kümned said haavata. Väidetavalt sisenesid ründajad parlamendihoonesse naisteks rietatutena. Mitu tundi kestnud rünnaku ajal kestis hoones parlamendi istung, kuid julgeolekujõud tõkestasid terroristide pääsu istungitesaali.

AFP-BNS, 08.06.2017, „Teherani ründajad olid IS-i liikmed“;

Iran Daily, 11.06.2017, „Readiness of Iran's security forces foiled terrorists' mission: IRGC cmdr“. – <https://goo.gl/yYHH3H>

Augustis kiitis parlament heaks uimastikaubanduse seaduse kauaoodatud muudatused. Seni sai surmanuhtluse määrata vähemalt 30 grammi sünteetiliste uimastite omamise, tootmise või müümise eest, parlament tõstis selle koguse kahe kiloni ja looduslike uimastite puhul

viielt kilolt 50 kilole. Seadusemuudatus jõustatakse tagasiulatuvalt. Praegu ootab Iraanis surmanuhtluse täideviimist umbes 5000 uimastikuriteos süüdi mõistetut, paljud neist pääsevad tänu muudatustele hukkamisest. Seadusemuudatused kiitis pärast mõningast kaalumist ja paranduste lisamist heaks ka Järelevalvenõukogu, surmanuhtlust rakendatakse vaid narko-parunitele, relvastatud uimastikaupmeestele, korduvkaristatud kurjategijaile (vähemalt 15 aasta pikkuse karistusega) ning laste uimastiärisse kaasajaile.

Human Rights Watch, 15.08.2017, „Iran: raising the death penalty bar“. – <https://goo.gl/zM2ein>

Center for Human Rights in Iran, 20.10.2017, „After years of international condemnation, Iran revises death penalty policy“. – <https://goo.gl/dbQvCV>

ISLAND. Oktoobris toimusid järjekordsed ennetähtaegsed parlamendivalimised. Tänavu jaanuarist valitsusjuhi ametis olnud Bjarne Benediktssoni valitsus lagunes, kui Helge Tulevik lahkus valitsusest, tuues põhjenduseks, et peaminister kaotas nende silmis usalduse. Peaministri isa süüdistatakse oma tuttava, lapsepilastajast seksuaalkurjategija abistamises ja peaministrit katses lugu kinni mätsida. Benediktssoni kahtlustatakse ka finantskriisi ajal siseinfo kasutamises. 63kohalise Alþingi valimistel sai Iseseisvuspartei 16 kohta (enne 21). 11 kohta sai Vasakpoolsete ja Roheline Liikumine (enne 10), Progressiivne Partei säilitas 8 kohta. Piraadipartei toetus vähenes 6 kohale (enne 10). Helge Tulevik parlamenti ei pääsenud. Parlamenti sai 8 poliitilist jõudu, valimisaktiivsus oli 81,2 protsenti.

ERR Uudised, 28.10.2017, „Island valib teist korda kahe aasta jooksul parlamenti“. – <https://goo.gl/6KS8wQ>

Iceland Review, 29.10.2017, „Final election results 2017“. – <https://goo.gl/TFoDYZ>

ITAALIA. Parlamendi mõlemad kojad kiitsid suvel heaks uue vaktsineerimisprogrammi, mis muudab kümme tasuta vaktsiini (sh leetrite, difteeria, teetanuse, mumps ja tuulerõugete vastu) kuni

16aastastele lastele kohustuslikuks. Lõpphääletusel alamkojas pooldas seda 296, vastu oli 92 parlamendiliiget. Otsuse ajendiks on asjaolu, et järjest enam lapsi jääb vaktsineerimata. Võimude sõnul on selle põhjuseks valeinformatsiooni levik. Lasteaeda ja kooli minevate laste vanemad peavad nüüdsest esitama andmed vaktsineerimise kohta, vastasel juhul ähvardab neid iga kord kuni 500 euro suurune trahv. Sundusliku vaktsineerimise vastu toimusid meeleavaldused, menetluse käigus vähendati võimalikku trahvide kogusummat ja kohustuslikke vaktsineerimisi esialgu plaanitud kaheteistkümnelt kümnele.

ANSA, 28.07.2017, „House gives final OK to vaccines decree”. – <https://goo.gl/sUa3fL>

AP-BNS, 28.07.2017, „Itaalia kiitis heaks kohustusliku vaktsiiniprogrammi”;

The Local, 30.08.2017, „Compulsory Italian school vaccinations: how it works”. – <https://goo.gl/MSA384>

Oktoobris kiitsid nii alamkoda kui ka Senat heaks uue valimiseaduse, nn Rosatellumi seaduse. Alamkojas toetas seda 375 ja vastu oli 215 saadikut, Senatis oli 214 poolt ja 61 vastu. Seadus soosib järgmistel üldvalimistel valimisliitude moodustamist. Viie Tähe Liikumise liikmed leiavad, et muudatused on suunatud nende vastu. Valitsus surus eelnõu parlamendis läbi, sest viimaste arengute tulemusel olid alamkojale ja Senatile jäänud kehtima eri valimisreeglid.

Reuters, 12.10.2017, „Factbox: Italy's new electoral law offers a mix of systems”. – <https://goo.gl/eQzNHc>

Reuters, 12.10.2017, „Italy lower house passes new electoral law, moves on to Senate”. – <https://goo.gl/4PLWh2>

The Local, 26.10.2016, „Italy passes controversial new election law”. – <https://goo.gl/zjhmPp>

JAAPAN. Juunis kiitis parlament heaks seaduseelnõu, mis võimaldab 83aastasel keiser Akihitol võimust loobuda. Akihito avaldas selleks soovi seoses kõrge vanuse ja tervisliku seisundiga juba aasta tagasi. Seadus kehtib ainult Akihitole kolme aasta jooksul pärast jõustumist. Akihitost saaks viimase 200 aasta jooksul esimene võimust loobuv keiser. Parlament volitas

valitsust ka analüüsima võimalust laiendada troonipärimisõigus keisriperekonna naissoost liikmele. Uudisteagentuuri Kyodo aprillikuises küsitluses leidis 82 protsenti vastanutest, et nad nõustuksid ka keisrinnaga.

AFP-BNS, 09.06.2017, „Jaapani parlamendi ülemkoda kiitis heaks keisri võimust loobumise”;

The Guardian, 09.06.2017, „Japan opens the door to debate on female succession to the Chrysanthemum throne”. – <https://goo.gl/McCuLD>

Oktoobris võitis parlamendi 465kohalise alamkoja ennetähtaegsetel valimistel peaministri Shinzo Abe juhitud koalitsioon (Liberaaldemokraatlik Partei ja Komeito) üle kahe kolmandiku kohtadest. Mitme skandaali tõttu populaarsust kaotav Abe, kes soovib sõjaväe tugevdamiseks muuta riigi põhiseadust, nõudis valimiste korraldamist pärast suvel Tokyo valimistel saadud kaotust. Tõenäoliselt meeldis valijatele Abe valimisplatvorm, mis lubas jõuliselt tegeleda Põhja-Korea ohuga.

The Economist, 26.10.2017, „After his election success, Japan's leader takes aim at pacifism”. – <https://goo.gl/HzHK4n>

JORDAANIA. Parlamendi mõlemad koad võtsid vastu seaduse, millega tühistati koloniaalajast pärinev karistusseadustiku paragrahv 308, mis lubas vägistajatel süüdimõistmisest pääseda, kui nad oma ohvriga (ka alaealisega) abiellusid. Sääraseid vägistajaid päästvaid seadusi kehtib veel mitmes Araabia riigis, sel aastal on neist loobunud Tuneesia ja Liibanon. Jordaania, kus nn aumõrvade hulk on üks suurimaid maailmas, peab jätkama naiste olukorra parandamiseks suhtumise muutmist. Praegu pannakse naised, kelle elu on „perekonna au” taastamise tõttu ohus, lihtsalt vangi. Umbes 65 protsenti 1700 naisvangist on trellide taga just sel põhjusel.

China Daily, 16.08.2017, „Jordanian women imprisoned in name of family honor”. – <https://goo.gl/dkmUeg>

Gulf News, 16.09.2017, „In Jordan, a victory for women's rights”. – <https://goo.gl/7ZMtEp>

KOSOVO. Kuudepikkuse poliitilise ummikseisu lõpetas valitsuse umbusaldamine parlamendis. Juunis toimusid ennetähtaegsed parlamendivalimised. Edu saatis Kosovo Demokraatliku Partei (PDK) juhitud koalitsiooni, mis võitis 120kohalises parlamendis 39 kohta. 20 kohta on reserveeritud vähemusrahvustele. Rahvuslaste Enesemääramisliikumine sai 32 kohta ja ekspeaminister Isa Mustafa Demokraatliku Liiga koalitsioon 29. Koalitsiooniläbirääkimiste ajal venitas PDK spiikri valimistega. Spiikriks valiti pärast Serblaste Nimekirja toetuse kindlustamist PDK juht Kadri Veseli. Valitsusjuhiks sai endine sissivõitleja ja ekspeaminister Ramush Haradinaj. Lahendamist vajavad piirilepe Montenegroga, mis sai saatuslikuks eelmisele valitsusele ja kõneluste jätkamine Serbiaga Kosovo tunnustamise küsimuses.

European Western Balkans, 30.06.2017, „Final results of Kosovo elections announced”. – <https://goo.gl/YYUhwk>

Balkan Insight, 07.09.2017, „Kosovo Assembly ends deadlock by electing speaker”. – <https://goo.gl/R3pysX>

AP-BNS, 09.09.2017, „Kosovo parlament kinnitas Ramush Haradinaj peaministriks”.

KREEKA. Mais kiitis parlament 153 poolthäälega heaks uued, ligi viie miljardi euro suurused kärped. Vastuhääli anti 128. Pensionide vähendamist ja maksutõuse sisaldavad meetmed olid vajalikud uue laenuosa saamiseks rahvusvahelistelt kreditoridelt. Ametiühingud korraldasid protestiks 24tunnise üldstreigi, näiteks polnud nad nõus Euroopa Liidu ja Rahvusvahelise Valuutafondi nõudega pikendada pühapäevast kauplemisperioodi. Ateenas muutusid kärbetevastased meelevaldused vägivaldseks, osa protestijaid hakkas loopima süütepudeleid ja kive. Politsei kasutas meelevaldajate laialiajamiseks pisargaasi.

AFP-BNS, 07.05.2017, „Kreeka pealinnas protestiti pühapäeval töötamise vastu”;

STT-BNS, 19.05.2017, „Kreeka kiitis heaks kärpemeetmed”.

LEEDU. Juunis võttis Seim vastu seaduse, mis keelustas järgmisest aastast alkoholi-reklaami ja tõstis alkoholi lubatud tarbimisiga 18-lt 20-le aastale. Meetmed, mille seas on ka alkoholi müügikeeld tööpäeviti ja laupäeviti kella 20st 10ni (pühapäeviti juba 15st), kiideti 141kohalises Seimis heaks 101 poolthäälega. Kümme saadikut oli vastu. Võitlus alkoholismiga oli üks valitseva Leedu Talurahva ja Roheliste Liidu peamisi kampaanialubadusi eelmiste parlamendivalimiste eel.

Seimas of the Republic of Lithuania, 01.06.2017, „Seimas adopted amendments on reduction of alcohol consumption”. – <https://goo.gl/pmPbVj>

AFP-BNS, 02.06.2017, „Leedu parlament keelustas alkoholireklaami ja tõstis tarbimisiga”.

Juunis tunnistas Seim, et Valgevenes Astravetsis ehitatav tuumajaam on Leedu julgeolekule, keskkonnale ja elanikkonna tervisele ohtlik. Otsust toetasid 104 seimiliiget. Seim võttis hiljuti vastu ka seaduse, millega piiratakse energia importi Valgevenest ja Venemaalt. Astravetsi tuumajaama tuleb kaks 1200megavatist reaktorit, millest esimene peaks käivituma 2019., teine 2020. aastal.

Seimas of the Republic of Lithuania, 20.04.2017, „Seimas created the regulatory framework for...”. – <https://goo.gl/hRvUhs>

BNS, 15.06.2017, „Leedu Seim hääletab Astravetsi tuumajaama ohtlikkust”;

Seimas of the Republic of Lithuania, 15.06.2017, „Astravyets Nuclear Power Plant was recognised as a threat to Lithuania's national security by a law passed by the Seimas”. – <https://goo.gl/DnsgIL>

Septembris moodustasid Leedu Talurahva ja Roheliste Liidu seimisaadikud uurimiskomisjoni Leedu ja teiste Euroopa Liidu riikide sama kaubamärgiga toidukaupade erineva koostise põhjuste väljaselgitamiseks. Toidukaupade kvaliteedierinevuse teema tõstatas Euroopa Komisjoni president Jean-Claude Juncker oma aastakõnes. Tootjate sõnul on toodetel eri turgudel teistsugune maitse, kuid kvaliteet on sama.

BNS, 28.09.2017, „Leedu Seim lõi komisjoni Lääne-Euroopa ja Leedu toitumise võrdlemiseks”.

LUKSEMBURG. Juulis võttis parlament 55 poolthäälega vastu seaduse, mis annab eraettevõtetele õiguse kosmoses (nt asteroididelt) kaevandavatele ressurssidele. Vastu oli kaks saadikut. Esimene omataoline seadus Euroopas jõustus augustist. Väikeriik loodab, et see annab võimaluse muutuda areneva kosmose tööstuse keskuseks. Riik investeerib ka valdkonna ettevõtetesse, tingimusel, et nad avavad kontori Luksemburgis. Ameerika Ühendriikides on sarnane seadus jõus 2015. aastast.

SpaceNews, 17.07.2017, „Luxembourg adopts space resources law”. – <https://goo.gl/onDWDp>

Novinite, 31.07.2017, „Luxembourg will introduce law about resource extraction from asteroids”. – <https://goo.gl/K6N1HB>

LÄTI. Aprillis saatis president Raimonds Vējonis Seimile tagasi põllumajandusmaa müüki puudutava seaduse, sest pidas selle sätteid üksteisele vastukäivaks. Mais võttis Seim seaduse uuesti vastu, põllumaad osta soovivatele välismaalastele kehtestati rangemad läti keele oskuse nõuded kui algses versioonis: nüüd B2, varem A1 tasemel. Euroopa Liit ähvardab paljusid riike hülgaslike sanktsioonidega, kui need maa müüki piirata üritavad, näiteks on praegu päevakorral Bulgaaria piirangute kaotamine. Mitme riigi elanikele tundub, et suured Lääne-Euroopa maaomanikud ja rahvusvahelised supermarketid suretavad nende põllumehed ja poepidajad välja.

Politico, 11.05.2017, „Eastern Europe turns back on single market”. – <https://goo.gl/1pWViR>

BNS, 18.05.2017, „Läti karmistas läti keele oskuse nõudmisi põllumaa ostmisel”;

Lexology, 14.06.2017, „Significant amendments to the law on land privatisation in rural areas”. – <https://goo.gl/yVxQff>

Juulis kiitis Seim heaks ulatusliku maksureformi, mis jõustub järgmisest aastast. Arutusel oli üle 300 ettepaneku ning vastu võeti 12 maksureformiga seonduvat seadust, millest loodetakse, et need aitavad majanduskasvu stimuleerida. Tähtsamate muudatuste seas olid kohustusliku sotsiaalkindlustusmaksu

(1 protsendi võrra), tulumaksuvaba miinimumi (järgmisel aastal 200 eurot) ja miinimumpalga tõstmine (430 euroni), ettevõtte tulumaksu korra muutmine (näiteks ei maksustata enam reinvesteeringut kasumit) ning üksikisiku astmelise tulumaksu kehtestamine. Praegu kehtib Lätis 23protsendiline üksikisiku tulumaks, uuest aastast rakendatakse kolmeastmelist tulumaksu määra (20 kuni 31,4 protsenti), kõrgemad maksumäärad ei kehti tervele sissetulekule, vaid ainult osale, mis ületab madalamaid sissetulekuastmeid. Lisaks tõstetakse kütuse-, tubaka- ja õlleaktsiisi.

Latvijas Republikas Saeima, 01.08.2017, „Saeima adopts laws for implementation of tax policy reform”. – <https://goo.gl/znrAXo>

BNS, 08.08.2017, „Läti Seimi spiiker allkirjastas maksu-reformiga seotud seadused”.

MAKEDOONIA. Aprillis hõivasid endise peaministri Nikola Gruevski konservatiivset VMRO-DPMNE parteid toetavad meelevaldajad parlamendihoone, et protestida albaanlasest Talat Xhaferi spiikriks nimetamise üle. Xhaferi ametissevalimist toetasid nii Euroopa Liit kui ka USA. Viga sai üle saja inimese, sh mitu parlamendiliiget, ka opositsioonijuht Zoran Zaev. 2016. aasta detsembris patiseisuga lõppenud parlamendivalimistest saadik muutusid meelevaldused pealinnas igapäevaseks.

Mai lõpus õnnestus parlamendil lõpuks hääletada uue valitsuse ametissekinnitamise poolt – Zoran Zaevi valitsust, kuhu kuuluvad ka kaks väikest albaanlaste parteid, toetas 120kohalises parlamendis 62 seadusandjat, vastu oli 44. Albaania vähemuse parteid soovivad albaania keele muutmist riigi teiseks ametlikuks keeleks. Tegemist oli esimese sammuga kaks aastat kestnud poliitilise kriisi lõpetamiseks.

STT-BNS, 28.04.2017, „Makedoonia parlamendis sai vägivallas vigastada 77 inimest”;

AP-BNS, 30.04.2017, „Makedoonia parlamendirünnakus esitati kriminaalsüüdistus 15 inimesele”;

Balkan Insight, 31.05.2017, „Macedonia parliament approves new gov't after prolonged stalemate”. – <https://goo.gl/Zpbrys>

MONTENEGRO. Aprillis ratifitseeris parlament vaatamata opositsiooni ja Venemaa protestidele NATOga ühinemise leppe. Poolt hääletasid kõik 46 istungil viibinud parlamendiliiget, opositsiooni seadusandjad boikoteerisid istungit. Juunis sai riik ametlikult NATO liikmeks. Samal kuul esitati süüdistus riigipöördeks 14 inimesele, sh kahele Venemaa ja üheksale Serbia kodanikule, kes väidetavalt püüdsid takistada riiki NATOga ühinemast. USA asepresident Mike Pence ütles Montenegros viisiidil viibides, et 2016. aasta riigipöördekatse organiseerijaks oli Venemaa, kes tahtis rünnata valimisi, parlamenti ning tappa peaministrit, et veenda montenegro-lasi NATOsse mitte astuma.

AP-BNS, 28.04.2017, „Montenegro parlament kiitis heaks NATO-ga ühinemise leppe“;

AP-BNS, 08.06.2017, „Montenegro kohus kinnitas 14 inimese riigipöörde süüdistuse“;

AP-BNS, 02.08.2017, „Pence: Venemaa tahab destabiliseerida Balkani riike“.

Suvel sekkus president Filip Vujanović prokuröride töösse ja palus, et korruptsioonis süüdistatud Demokraatliku Rinde juhti Nebojša Medojevići ei võetaks vahi alla. Palve põhjuseks oli asjaolu, et vahistamise vastu protesteerivad opositsiooniliikmed veetsid vahistamise takistamiseks mitu ööd parlamendis ning ähvardasid sinna jääda kogu suveks. Eelnevalt võttis parlament Medojevićilt puutumatus. Nebojša Medojević on üks valitsuse suuremaid kriitikuid.

Balkan Insight, 03.07.2017, „Montenegro backs down over opposition leader's arrest“. – <https://goo.gl/ANBctD>

NORRA. Septembris toimunud valimistel sai peaminister Erna Solbergi koalitsioon 169 kohalises Stortingis enamuse, kohti kaotanud konservatiivsed parteid said kokku 88 kohta. Koalitsiooni kuuluvad konservatiivid said 45 ja Progressipartei 27, neid toetavad liberaalid ja Kristlikud Demokraadid mõlemad 8 kohta. 49 kohta (enne 55) saanud Tööpartei tunnistas kaotust. Positsiooni tugevdas ELi vastane Keskpartei – nüüd 19, enne 10 kohta.

Valimisaktiivsus oli 78,2 protsenti. Valimiskampanias vaieldi rahvuslike väärtuste, sealhulgas selle üle, kui lahkelt peaks riik vastu võtma astüülitaotlejaid ja migrante ning kui lähedane peaks Norra olema Euroopa Liiduga.

Inter-Parliamentary Union, „Norway“. – <https://goo.gl/8ZFhRd>

The Local, 12.09.2017, „Five things to know about Norway's election outcome“. – <https://goo.gl/v4GdRb>

Postimees, 12.09.2017, „Norra valitsuspartei jätkab võimul“. – <https://goo.gl/FPQ98r>

PARAGUAY. Aprillis lükkas Kongress tagasi põhiseadusemuudatuse, mis oleks võimaldanud presidendi tagasivalimist teiseks ametiajaks. 35 aastat kestnud sõjaväelise diktatuuri tõttu on see riigis tundlik teema. Esindajatekojas hääletas selle vastu 78 saadikut ja üks jäi erapooletuks. Senat kiitis muudatuse märtsi lõpul heaks, kuid sellele järgnesid rahutused, mille raames tungis rahvas ka Kongressi, raevunud protestijad rüüstasid muudatust pooldanud seadusandjate kabinette ja süütasid hoone. Rahutustes sai viga umbes 30 inimest, nende seas kolm seadusandjat, üks protestija sai surma.

BBC News, 01.04.2017, „Paraguay Congress set on fire as election protests turn deadly“. – <https://goo.gl/KzeMSA>

AP-BNS, 27.04.2017, „Paraguay Kongress tõrjus presidendi tagasivalimise seadusmuudatuse“.

POOLA. Juunis võttis Seim vastu kommunismi levitamise keelamise seaduse muudatused, mille kohaselt on kohalikel võimudel õigus kommunismi-aja mälestusmärgid maha võtta, v.a kalmistutel asuvad, samuti hariduslikult või kultuuriliselt tähtsad mälestusmärgid. Muudatused laiendavad 2015. aastal vastu võetud kommunismi levitamist keelava seaduse kohaldamisala. President allkirjastas seaduse. Venemaa ähvardas vastumeetmetega.

BNS, 17.07.2017, „Poola president allkirjastas punamälestusmärkide mahavõtmise seaduse“;

BBC News, 31.07.2017, „Russia warns Poland not to touch Soviet WW2 memorials“. – <https://goo.gl/yU8ft9>

Juulis pani president Andrzej Duda üllatuslikult veto kahele kolmest kohtureformi eelnõust, mida peetakse rünnakuks riigi õigussüsteemi sõltumatussele. Parlament kiitis suvel heaks kolm eelnõu – üks annab justiitsministrile õiguse valida ja vallandada alama astme kohtunikke, teine annab poliitikutele kontrolli kohtunikke ametisse määrava kogu üle ning kolmandaga taheti vallandada kõik ülemkohtu kohtunikud, keda pole ametisse määranud justiitsminister ja kel pole presidendi heakskiitu. Seaduste vastuvõtmise järel toimusid meelevaldused. President saatis Seimile tagasi ülemkohut ja kohtute nõukogu puudutanud eelnõud. Duda sõnul vajab riigi õigussüsteem reformimist, kuid nende ettepanekute tõttu puhkenud protestid näitasid, et need lõhestavad ühiskonna. Valitsus on lubanud reformiga edasi minna, nimetades seda Euroopa seadusi järgivaks, EL aga ähvardab Poolat karistusmeetmetega. Presidendi parandusettepanekud ei vastanud ELi ootustele.

AP-AFP-BNS, 24.07.2017, „Poola president vetostab kaks kolmest kohtureformi eelnõust“;

Polish Press Agency, 24.07.2017, „Polish court reforms patterned on European model – comparison“. – <https://goo.gl/mAaVWb>

EUobserver, 26.09.2017, „Polish president disappoints EU on judicial reform“. – <https://goo.gl/zLL1iP>

AFP-BNS, 27.09.2017, „Poola president vastandab end valitsusele“.

PRANTSUSMAA. Juunis toimunud parlamendivalimistel said president Emmanuel Macroni tsentristlik partei La République en Marche (REM) ja selle liitlane Modem 577liikmelises Rahvusassamblees absoluutse enamuse, 350 kohta. 2016. aastal asutatud REM sai alamkojas 308 kohta, Modem (Demokraatlik Liikumine) 42. Senised suurparteid kaotasid toetust: Vabariiklased (endise nimega Rahvaliidumise Liit UMP) said 112 kohta (varasema 194 asemel) ja Sotsialistlik Partei 30 (enne 280). Valituks osutus rekordiliselt palju naisi – 224. Tulemus andis presidendile tugeva mandaadi

ärisõbralike reformide elluviimiseks.

Valimiskampaania keskendus töökohtade loomisele, maksureformile ja terrorismivastasele võitlusele.

Septembris avaldas presidendi kavandatud töö- ja majandusreformide vastu meelt üle 200 000 inimese. Sügisel toimusid ka poole Senati kaudsed valimised, Macroni partei sai loodetust vähem mandaate, vaid 23.

AFP-BNS, 19.06.2017, „Macroni erakond võitis parlamendis absoluutse enamuse“;

Inter-Parliamentary Union, „France“. – <https://goo.gl/QoR6cT>

AFP-BNS, 12.09.2017, „Prantsusmaal avaldas presidendi reformide vastu meelt 223 000 inimest“;

Reuters, 24.09.2017, „French Senate vote is blow to Macron, Conservatives keep majority“. – <https://goo.gl/CZfjsA>

Juulis otsustasid ametnikud, et Rahvusassamblees pole lipsu ja ülikonna kandmine enam kohustuslik. Naiste rõivastust ei kommenteeritud. Siiski võidakse jätta paika mõningad piirangud, näiteks sõjaväemundritele. 2008. aastal kehtestatud rõivastusreeglite vastu protestis vasakäärmuslik partei Allutamatu Prantsusmaa (La France Insoumise). Juunis otsustasid ka Briti parlamendiliikmed kirjutamata lipsunõudest loobuda.

AFP-BNS, 29.06.2017, „Briti parlamendiliikmed vabanesid lipsust“;

AP-BNS, 20.07.2017, „Prantsuse parlamendis pole lipsu ja ülikonna kandmine enam kohustuslik“.

Oktoobris kiitis parlament heaks uue terroritõrjeseaduse, mis asendab novembri ligi kaks aastat kestnud eriolukorra, kuid jätab alaliselt jõusse mitmed selle raames rakendatud meetmed. Vasakpoolsed on seadust kritiseerinud kodanikuõiguste piiramise tõttu. Muu hulgas võimaldab see määrata inimesed koduaresti ilma kohtuniku loata ning politsei võib riigipiiril teostada dokumentide kontrolli.

AFP-BNS, 06.07.2017, „Prantsuse parlament pikendas taas eriolukorda“;

Deutsche Welle, 18.10.2017, „France takes anti-terror legislation to next level“. – <https://goo.gl/5iS4qt>

RFI, 18.10.2017, „France's parliament passes new anti-terror law“. – <https://goo.gl/zBkB4M>

SAKSAMAA. Parlament on vastu võtnud mitu piiranguid kehtestavat seadust. Mais kiideti heaks seadusemuudatuste pakett, mis näeb ette karmimad reeglid asüüliitaotlejaile, sh saavad immigratsiooniametnikud õiguse analüüsida migrantide mobiiltelefonides leiduvaid andmeid. Piiratakse nende varjupaigataotlejate liikumisvabadust, kes ei ole saanud luba riiki jääda ega lahku Saksamaalt vabatahtlikult.

Juunis võttis parlament vastu lapsabielude tühistamise seaduse. Alla 16aastasega sõlmitud abielu loetakse automaatselt õigustühiseks, et kaitsta välismaal abiellunud alaealisi tüdrukuid. 16–18aastaste puhul hakkavad kohtud otsustama juhtumipõhiselt.

Parlament võttis vastu sotsiaalmeedias avaldatud vihakõne vastase seaduse, kriitikute väitel piirab see interneti sõnavabadust. Seadus võimaldab muu hulgas trahvida sotsiaalvõrgustikke kuni 50 miljoni euroga, kui nad ei kõrvalda nädalaga seadusevastast sisu, kaasa arvatud laimavaid libauudiseid.

Septembris kiitis Bundesrat heaks liiklusseaduse muudatused, mis mh keelavad autojuhtidel näo katmise, selle eest võib määrata 60eurose trahvi.

ERR Uudised, 19.05.2017, „Bundestag karmistas Saksamaa asüüliiseadust“. – <https://goo.gl/hSDpmK>

The Local, 02.06.2017, „German parliament passes law ending child marriage“. – <https://goo.gl/QpcgnX>

Deutsche Welle, 30.06.2017, „Bundestag passes law to fine social media companies for not deleting hate speech“. – <https://goo.gl/gZY6Ph>

Deutsche Welle, 22.09.2017, „German Bundesrat approves 'burqa ban' for drivers, beefs up road-race sanctions“. – <https://goo.gl/u8gGzw>

Juunis toimus parlamendis hääletus samasooliste abielude seadustamise üle. Kantsler Angela Merkel, kes ise samasooliste abielu ei toeta, andis konservatiividele voli südametunnistuse järgi hääletada. Merkel tõstas teema enne parlamendivalimisi, kõik tema potentsiaalsed koalitsioonipartnerid ja peamine konkurent Martin Schulz kutsusid selleks üles. Bundestag kiitis seadusemuudatuse

koosseisu viimasel istungil heaks, poolt oli 393 ja vastu 226 liiget. Samasoolistele laienevad edaspidi kõik abieluga kaasas käivad õigused, sh adopteerimisõigus.

AP-AFP-BNS, 30.06.2017, „Saksa parlament seadustas samasooliste abielu“;

AP-BNS, 21.07.2017, „Saksa president jõustas homoabielude legaliseerimise“.

Septembris toimunud Bundestagi valimistel pääsesid parlamenti kuus parteid. Alamkoja suurus on seekord rekordiline 709 liiget. Angela Merkeli Kristlik-Demokraatlik Liit koos sõsarparteiga Kristlik-Sotsiaalne Liit (CDU/CSU) sai 246 kohta. Sotsiaaldemokraatliku Partei (SPD) ja selle kantslerikandidaadi Martin Schulzi toetus langes 153 kohale (enne 193). Esmakordselt sõjajärgsel ajal pääses parlamenti paremradikaalne immigratsioonivastane partei Alternatiiv Saksamaa jaoks (AfD) 92 kohaga. Liberaalne Vaba Demokraatlik Partei (FDP), mis eelmistel valimistel 5 protsendi künnist ei ületanud ja parlamenti ei pääsenud, sai 80 kohta. Vasakpartei (Die Linke) sai 69 ja Rohelised 67 kohta.

STT-BNS, 25.09.2017, „Saksa Bundestagi järgmine koosseis saab olema riigi ajaloo suurim“;

Deutscher Bundestag, 13.10.2017, „CDU/CSU bleibt trotz Verlusten stärkste Fraktion im Bundestag“. – <https://goo.gl/XqEoh5>

SERBIA. Augustis võttis parlament 132 poolthäälega vastu põllumajandusmaa seaduse muudatused. Vastuhääli anti 13. Seadusega lubatakse Euroopa Liidu kodanikel põllumajandusmaad osta, v.a piirialal, kuid sellele on seatud rida piiranguid. Välismaalased võivad edaspidi osta kuni kaks hektarit maad, kui nad on samas omavalitsuses vähemalt kümme aastat elanud, vähemalt kolm aastat maad harinud ja neil on vastav tehnika. Seadusega välditakse valdkonna täielikku liberaliseerimist, mis vastavalt ELiga sõlmitud stabilisatsiooni- ja assotsiatsiooni-lepingule oleks septembrist rakendunud. Piiranguid soovisid maaharijad, kuid nad polnud rahul, et eelnõu osas nendega ei konsulteeritud. Varem võisid ELi

kodanikud põllumajandusmaad osta Serbias registreeritud firma kaudu.

Balkan Insight, 14.08.2017, „Farmers raise concerns about Serbian Agriculture Law”. – <https://goo.gl/Sce8tV>

B92, 29.08.2017, „Assembly passes amendments to Law on Agricultural Land”. – <https://goo.gl/5KXsTo>

SLOVAKKIA. Parlament muutis mais põhiseadust, sätestades, et põllumajandusmaa on taastumatu loodusvara, mis on riigi ja ühiskonna erilise kaitse all. Euroopa Komisjon on teinud riigile ettekirjutuse seoses varasemate põllumajandusmaad puudutavate piirangutega. Pärast põhiseaduse muutmist on kavas muuta teisi põllu- ja metsamaa ostmisega seotud seadusi, et takistada maaga handeldamist ja tagada riigile toiduvärsed.

The Slovak Spectator, 09.06.2017, „Slovak farmland gains constitutional protection”. – <https://goo.gl/56pgvC>

SOOME. Aprillis võttis Eduskunta vastu transpordivaldkonda puudutavad seadusemuudatused, millega mh liberaliseeriti taksooturgu. Taksohinnad lasti vabaks, taksopeatuste regulatsiooni lõdvendati ja lihtsustati taksoettevõtjaks saamist. Taksojuhid protesteerisid turu avamise vastu, mitmelt poolt Soomest kogunesid taksod Helsingisse ja ummistasid nii linna.

BNS, 18.04.2017, „Soome taksojuhid protestivad taksooturu liberaliseerimise vastu”;

Yle Uutiset, 19.04.2017, „Eduskunta hyväksyi taksiliikenteen avaamisen kilpailulle”. – <https://goo.gl/HWSmHa>

SUURBRITANNIA. Parlamendi 650kohalise alamkoja juunis toimunud ennetähtaegsete valimiste tulemusel sai riik selge enamusest parlamendi. Peaminister Theresa May soovis oma parlamendiammust enne Brexiti-läbirääkimisi tugevdada. Tema konservatiivid küll võitsid valimised, kuid kaotasid parlamendiammust ja said 317 mandaati. Leiboristid said 262 (+30) kohta. Konservatiivid moodustasid vähemusvalitsuse koos Demokraatliku Unionistliku Parteiga, mis sai 10 kohta. May vähemusvalitsuse programmi toetas 323 ja vastu oli 309 seadusandjat.

Parlamendi valiti rekordiliselt 208 naist. Valimiskampaania keskendus rohkem sotsiaalhoolekandele ja haridusele kui Brexiti. Kuna sel ajal toimus kaks terrorirünnakut, tõusid fookusesse ka julgeolekuga seotud küsimused.

AFP-BNS, 10.06.2017, „Briti konservatiivid said 650-kohalises parlamendis 318 mandaati”;

Inter-Parliamentary Union, „United Kingdom”. – <https://goo.gl/TQnTZ3>

AFP-BNS, 29.06.2017, „May võitis napilt parlamendi usaldushääletuse”.

Parlamendile annab tööd Euroopa Liidust lahkumise ettevalmistamine. Septembris toimus selle raames ühe olulisema akti, väljaastumise õigusliku raamistiku eelnõu teine lugemine. Hääletusele eelnes ka Brexiti-vastaste meelevaldus. Eelnõu tühistab 1972. aasta Euroopa Ühenduste seaduse, mis sätestab Suurbritannia liikmesuse ning muudab umbes 12 000 ELi seadust ja regulatsiooni pärast lahkulöömist 2019. aasta märtsis riigisisesteks õigusaktideks. Pärast 13 tundi kestnud vaidlusi hääletas poolt 326 ja vastu oli 290 seadusandjat. Lõplik hääletus peaks aset leidma veel sel aastal. Parlament toetas ka valitsuse soovi, et EList lahkumise eelnõusid menetlevates komisjonides oleks koalitsioonisaadikutel enamust.

GOV.UK, 15.05.2017, „Legislating for the United Kingdom's withdrawal from the European Union”. – <https://goo.gl/DBgnGw>

Parliament, „European Union (Withdrawal) Bill 2017-19”. – <https://goo.gl/wn7qRg>

AP-AFP-BNS, 09.09.2017, „Londonis avaldavad tuhanded meelt Brexiti vastu”;

Novinite, 13.09.2017, „Theresa May wins 2nd Brexit battle in parliament”. – <https://goo.gl/78pNYS>

TŠEHHI. Juulis võttis parlament vastu seaduse, millega alates 2019. aastast keelustatakse karusnahafarmid. Loomakaitse seaduse muudatusega keelustatakse loomade kasvatamine ja tapmine ainult või peamiselt nende karusnaha pärast. Farmiomanikud saavad riigilt taotleada kompensatsiooni.

AFP-BNS, 21.07.2017, „Tšehhi parlament keelustas karusnahafarmid”.

Parlamendi 200kohalise alamkoja valimistel oktoobris ei toetanud valijad liberaalseid Euroopa-meelseid parteisid. Valimiste võitja Rahulolematute Kodanike Algatusrühm ehk ANO (Jah) sai 78 kohta. Selle juht Andrej Babiš on lubanud tihedat koostööd immigratsioonivastaselt meeles-tatud riikidega. Paremliberaalne Kodanike Demokraatlik Partei (ODS) sai 25 kohta, Piraadipartei ja paremäärmuslik Vabadus ja Otse demokraatia (SPD) said mõlemad 22 kohta. Kommunistid ja Sotsiaaldemokraadid said mõlemad 15 kohta.

Reuters, 13.10.2017, „Czech election favourite Babis hard on Brussels, light on ideology“. – <https://goo.gl/3jkibM>

Poslanecká sněmovna parlamentu České Republiky, 21.10.2017, „Skončily volby do Poslanecké sněmovny“. – <https://goo.gl/D6taVc>

The Guardian, 23.10.2017, „Anti-establishment billionaire Andrej Babiš to be named Czech PM“. – <https://goo.gl/6xqHFo>

TŠILILI. Kongress kiitis heaks seaduse, mis teatud tingimustel lubab teha aborti (kui ema elu on ohus, kui loode pole eluvõimeline ja vägistamise korral). Augusto Pinocheti diktatuuri ajal keelati abort täielikult. Hinnanguliselt on riigis igal aastal sooritatud umbes 70 000 illegaalset aborti. Seaduse kiitis heaks ka Konstitutsioonikohus.

The Guardian, 22.08.2017, „A triumph of reason: Chile approves landmark bill to ease abortion ban“. – <https://goo.gl/snNdk1>

TÜRGI. Parlament on 2016. aasta juulis ebaõnnestunud riigipöördekatse järel kehtestatud eriolukorda pikendanud pidevalt kolme kuu kaupa, viimati oktoobris. Vahistatud ja vallandatud on kümneid tuhandeid inimesi. Eri põhjustel on kinni peetud ka parlamendiliikmeid. Juunis tulid Ankaras tänavale tuhanded opositsiooni-partei toetajad, kes protestisid Vabariikliku Rahvapartei parlamendiliikme Enis Berberoğlu süüdimõistmise vastu ja lubasid marssida tema vanglani Istanbulis. Kohus mõistis Berberoğlu 25 aastaks vangi informatsiooni väidetava lekitamise eest opositsioonilisele väljaandele Cumhuriyet,

mis 2015. aastal kirjutas, et riigi luure-teenistus vedas Süüriasse relvastust. Teda süüdistati spionaažis.

The Guardian, 14.06.2017, „Turkish opposition politician jailed for 25 years on spying charges“. – <https://goo.gl/VtnNrH>

Reporters Without Borders, 16.06.2017, „Twenty-five years for leaking video to Turkish newspaper“. – <https://goo.gl/tfjHNS>

Hürriyet Daily News, 18.10.2017, „Turkey extends state of emergency for three more months“. – <https://goo.gl/3cZkoy>

UKRAINA. Mais keelustas Ülemraada Georgi lindi valmistamise ja levitamise, selle poolt hääletas 238 parlamendiliiget. Georgi lindi ja selle kujutise avaliku kasutamise eest on ette nähtud rahatrahv 50–150 alampalga ulatuses. Seaduse korduv rikkumine toob kaasa rahatrahvi 150–300 alampalga ulatuses või kuni 15 päeva pikkuse vangistuse. Georgi linte kantakse kui Nõukogude Liidu sõjavõidu sümbolit, ent Ukrainas kasutavad neid Venemaad toetavad separatistid.

Interfax-BNS, 26.05.2017, „Ukraina Ülemraada esimees allkirjastas Georgi lindi keelustava seaduse“.

Septembris võttis Ülemraada vastu haridusseaduse, mille järgi peab rahvus-vähemuste keeltes antav haridus kolme aastaga muudetama ukrainakeelseks. Seadus põhjustas mitme riigi, nt Rumeenia, Poola ja Ungari pahameele. Vene Riigiduuma võttis protestiks vastu avalduse, milles süüdistati haridusseadust mh ÜRO ja Euroopa Nõukogu aluspõhimõ-tete rikkumises. Järk-järgult suurendatakse õpetajate miinimumpalka ja alates 2027. aastast kehtestatakse riigis 12aastane kooliharidus. Õppetöö on riigikeelne, kuid mõnda ainet võib õpetada kahes või enam keeles. Vähemusrahvustele tagatakse õigus saada õpet oma emakeeles kõrvuti ukraina keelega algkoolis ning koolieelsetes haridusasutustes. Muret haridusseaduse mõnede punktide suhtes väljendas ka Euroopa Nõukogu Parlamentaarne Assamblee.

Interfax-BNS, 27.09.2017, „Vene Riigiduuma süüdistab Kiievit „etnotsiidis““;

Interfax-Ukraine, 28.09.2017, „Ukrainian education law enters into force”. – <https://goo.gl/63NHv7>

BNS, 12.10.2017, „ENPA kritiseeris Ukraina haridus-seadust”.

UNGARI. Aprillis võttis parlament 123 poolthäälega vastu kõrgharidusseaduse, mis piirab välisülikoolide tegevust. Vastuhääli anti 38. Välismaistelt ülikoolidelt nõutakse, et neil oleks õppeasutus ka asukohariigis, vastasel juhul see suletakse. Muudatused seadsid sulgemisohtu George Sorose Kesk-Euroopa Ülikooli, George Soros palus ELilt abi. Riigis toimusid meelevaldused muudatuste vastu ning Euroopa Komisjon saatis märgukirja Ungari valitsusele. Suvel võeti vastu ka vabaihenduste seadus, millega sätestati, et vabaihendused, mis saavad aastas välismaalt üle 23 000 euro, peavad end registreerima ja oma välistoetajad avalikustama. Euroopa Komisjon on seaduse tõttu käivitanud rikkumismenetluse. Oktoobris lükkas parlament välisülikoolidele kehtestatud nõuete rakendamist aasta võrra edasi; Kesk-Euroopa Ülikool omakorda soovib sulgemise vältimiseks avada õppeharu USAs.

Deutsche Welle, 04.04.2017, „Law passed against Soros university”. – <https://goo.gl/AwgFTG>

AFP-BNS, 22.05.2017, „Ungarlased protestisid vabaihenduste rahastamise seaduse vastu”;

AFP-BNS, 04.10.2017, „EL liikus Ungari vabaihenduste seaduse rikkumismenetluses uude etappi”;

The Washington Post, 17.10.2017, „Soros-founded university urges Hungarian govt to sign deal”. – <https://goo.gl/HfGg5J>

UUS-MEREMAA. Septembris toimunud 120kohalise parlamendi valimistel sai konservatiivist peaministri Bill Englishi Rahvuspartei 56 kohta. Tema ainus poliitiline liitlane, liberaalne ACT sai parlamendis vaid ühe koha. Jacinda Arderni opositsiooniline Tööpartei sai 46 ja rohelised 8 kohta, Winston Petersi immigratsioonivastane Uus-Meremaa Ennekõike 9 kohta. Valitsuse moodustasid Tööpartei ja Uus-Meremaa Ennekõike. Rohelised on lubanud valitsust toetada. 37aastasest Jacinda Ardernist saab riigi

noorim juht viimase 150 aasta jooksul. Ardern nimetas kapitalismi läbikukkunuks ning lubas rõhku panna meetmetele, mis võimaldaksid inimestel elada tähendusrikast elu.

AFP-BNS, 25.09.2017, „Minister: kõnelused Uus-Meremaa valitsuse üle kestavad nädalaid”;

Electoral Commission New Zealand, „2017 General Election – official result”. – <https://goo.gl/4YURV5>

The Independent, 21.10.2017, „New Zealand’s new prime minister calls capitalism a ‘blatant failure’”. – <https://goo.gl/Ns1RoZ>

The Guardian, 24.10.2017, „New Zealand Labour signs coalition deal and makes Winston Peters deputy PM”. – <https://goo.gl/esWusy>

VENEMAA. Juunis võttis Riigiduum 399 poolthäälega vastu eelnõu, mis annab Moskva linnavõimudele loa lammutada terved nõukogudeaegsete viiekorruseliste korterelamute ehk hruštšovkade kvartalid, kokku üle 4500 maja ja kolida ümber 1,6 miljonit inimest. Lammutamist alustatakse avariilistest elamispiinadest. Riigiduum ette kogunes mitukümmend inimest majade lammutamise vastu meelt avaldama, politsei toimetab mitu neist minema. Seaduse kinnitas ka Föderatsiooninõukogu ja allkirjastas president.

Interfax-BNS, 14.06.2017, „Riigiduum võttis vastu Moskva elamufondi uuendamise seaduse”;

RFE/RL, 01.07.2017, „Putin signs bill authorizing demolition of 4,500 Moscow apartment buildings”. – <https://goo.gl/BA6VuY>

Juulis võttis Riigiduum vastu interneti sõnumisaatmiskeskondade reguleerimise seaduse, mis kohustab kasutajad telefoninumbri järgi identifitseerima ning keelduma neile teenuse osutamisest, kui seda nõuet ei täideta.

RFE/RL, 30.07.2017, „Putin signs controversial law tightening internet restrictions”. – <https://goo.gl/8mKbsB>

VENEZUELA. Aprilli algul teatas ülemkohus, et loobub seadusandliku võimu võtmisest opositsiooni enamusega Rahvussambaleelt ja tühistab ka oma varasema otsuse võtta parlamendisaidikutelt immuniteet. Opositsioon nimetas

kohtu varasemaid otsuseid riigipöördeks. Poliitilisse kaosesse sattunud riigis on toimunud järjest massimeeleavaldused, nõutakse ennetähtaegseid valimisi president Nicolás Maduro võimult tõrjumiseks. Valitsus käivitas rahvusvahelist survet trotsides ametlikult protseduuri Ameerika Riikide Organisatsioonist (OAS) lahku- miseks, sest OAS olevat reeturite kamp, mis kavatseb Venezuelas sekkuda.

Mais blokeerisid pealinlased betooni- kamakate, väändunud metalli ja põlema süüdatud prügihunnikutega tänavaid protestiks presidendi katse vastu muuta parlamendi heakskiiduta põhiseadust, mille väljatöötamiseks moodustati augustis 500liikmeline põhiseadusassamblee. Põhiseadusassamblee kuulutas, et võtab parlamendilt seadusandliku võimu.

Juulis tungisid kümned valitsusmeelsed aktivistid Rahvusassambleesse, viskasid parlamendihoone siseaeda ilutulestikku ja vallandasid kaose.

Põhiseadusassamblee loomise tõttu sisulise töö lõpetanud Rahvusassamblee juht Julio Borges käis septembris ringreisil, et Euroopa riikidelt toetust saada.

AFP-AP-BNS, 01.04.2017, „Venezuela ülemkohus loobus parlamendilt võimu võtmisest“;

AFP-BNS, 28.04.2017, „Venezuela käivitas protseduuri OAS-ist lahkuks“;

AP-AFP-BNS, 03.05.2017, „Caracase elanikud asusid protestiks Maduro vastu tänavaid blokeerima“;

AFP-BNS, 05.07.2017, „Meedia: valitsusmeelsed aktivistid tungisid Venezuela parlamenti“;

AFP-BNS, 18.08.2017, „Venezuela assamblee võttis parlamendilt üle seadusandliku võimu“;

AFP-BNS, 08.09.2017, „Maduro süüdistab Euroopas ringreisil opositsioonijuhti riigireetmises“.